

A 1596/välfärd

Tekijä(t):
Cristina Husmark Pehrsson
(M)

Käsittelijä:
Hyvinvointivaliokunta

Dnro 13-00262-1

Jäsenehdotus pohjoismaisesta korvausjärjestelmästä, joka antaisi ikäihmisille oikeuden laitoshoitopaikan valintaan

Pohjoismaissa tulee ottaa käyttöön järjestelmä, joka antaisi ikäihmisille mahdollisuuden valita itse laitoshoitopaikan toisesta Pohjoismaasta. Monet pohjoismaalaiset ovat elämänsä aikana työskennelleet ja asuneet eri Pohjoismaissa. Osa on jäänyt pysyvästi toiseen maahan. Moni ikääntyvä voi hoivatarpeen kasvaessa toivoa lähempää yhteyttä vanhaan kotimaahan ja tahtoa muuttaa lähemmäksi sukulaisiaan.

On jo pitkään tiedetty, että äidinkielenään muuta kuin asuinmaansa kieltä puhuvat usein unohtavat oppimansa toisen kielen ikääntyessään tai halvauksen tai dementian seurauksena. Dementiasta kärsivät ikäihmiset voivat siksi joutua erityisen haavoittuvaan asemaan. Tämän vuoksi heille tulisi taata oikeus valita vanhainkoti vapaasti Pohjoismaiden välillä.

Jo nykyään esimerkiksi Ruotsissa on vanhainkoteja, joiden pääkieli on suomi ja Suomessa on ruotsinkielisiä vanhainkoteja. Samanlainen malli voitaisiin hyvin ottaa käyttöön myös muissa maissa. Se ei kuitenkaan vielä riitä, eikä vanhainkoteja ole riittävästi tarpeeseen nähden.

Nykyään muuttoa Pohjoismaiden vanhainkotien välillä säädellään pohjoismaisessa sosiaalipalvelusopimuksessa. On kuitenkin epäselvää, miten sopimuksen artiklaa 9 sovelletaan käytännössä. Epäselvää on esimerkiksi se, miten paljon yksilön elämänlaadun voidaan katsoa parantuvan, mikä nykyisellään on edellytys muuttoluvan saamiseksi maasta toiseen. Nykyisellään ei ole kuitenkaan sallittua muuttaa paremman hoidon tai hoivan perässä. Suurin ongelma on kuitenkin sosiaaliviranomaisten puutteelliset tiedot sosiaalipalvelusopimuksen hyödyntämisestä. Viranomaisten välisten sopimusten laatimisesta ei ole sääntöjä, kuten ei myöskään kustannusten jakaantumista kansallisesti.

Nykyisten Pohjoismaiden välisten muuttovirtojen seurauksena monelle ikäihmiselle saattaa tulla tarve viettää vanhuutensa päivät entisessä

kotimaassaan. Pohjoismaiden neuvoston konservatiivinen ryhmä on esittänyt, että Pohjoismaissa tulisi ottaa käyttöön vanhainkodin vapaa valintamahdollisuus. Rajaesteiden poistaminen työmarkkinoilta ei riitä, vaan meidän poliitikkojen on otettava vastuu myös työvuosien jälkeisestä ajasta.

Pohjoismaisen vanhainkotien korvausjärjestelmän perustaminen parantaisi selvästi yksilön mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elämäänsä myös vanhuutensa päivinä. Kun taloudelliset varat seuraavat hoidon tarpeessa olevaa, yksilö voi myös oikeasti vaikuttaa omaan elämäänsä. Asuinpaikan valinnan ei tulisi rajoittaa maan rajojen sisäpuolelle. Vanhainkodin valitseminen vapaasti Pohjoismaiden välillä tulisi olla luonnollinen seuraus siitä, että maat kansainvälistyvät ja integroituvat entistä enemmän.

Rajaesteiden poistamisesta on yksimielisyys, mutta sen pitäisi koskea myös hoidon ja hoivan tarpeessa olevia.

Vanhainkotien pohjoismaisen korvausjärjestelmä voisi myös kannustaa perustamaan uusia, osuuskuntien, yhdistysten tai aatteellisten järjestöjen ylläpitämiä vanhainkoteja.

Edellä esitetyn perusteella Cristina Husmark Pehrsson (M) ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaille,

että ne laativat säännösten ja korvausjärjestelmän, joka antaisi ikäihmisille mahdollisuuden valita asuinmaansa Pohjoismaissa myös laitoshoidon tarvitsevana.

että ne kannustavat omassa maassaan kehittämään eri pohjoismaisia kieliä tarjoavia asumismuotoja ikäihmisten tarpeisiin vastaamiseksi.

että ne kannustavat omassa maassaan vapaaseen asuinpaikan valintaan myös kuntarajojen yli, jotta ikäihmisillä olisi paremmat mahdollisuudet valita laitoshoitopaikka esimerkiksi kielen perusteella.

Tukholmassa 19. syyskuuta 2013

Cristina Husmark Persson (M)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1596/välfärd

Tekijä(t):
Cristina Husmark Pehrsson
(M)

Käsittelijä:
Hyvinvointivaliokunta

Dnro 13-00262-1

Pohjoismaiden neuvosto

A 1596/välfärd

Tekijä(t):
Cristina Husmark Pehrsson
(M)

Käsittelijä:
Hyvinvointivaliokunta

Dnro 13-00262-1